C/2025/3975

20.8.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουλίου 2025

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης του Βελγίου

(C/2025/3975)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών ([2]) στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

([1]) ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Το Βέλγιο πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 30 Απριλίου 2021 το Βέλγιο υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 13 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Βελγίου ([5]), η οποία τροποποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2023 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU ([6]). Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι το Βέλγιο έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 20 Ιουνίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Βελγίου ([7]). Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2029 και παρουσιάζει δημοσιονομική προσαρμογή σε διάστημα επτά ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([8]), η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία το Βέλγιο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([9]) στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

([3]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Βελγίου (ST 10161/2021).

([6]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Βελγίου (ST 15570/2023).

([7]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Βελγίου (ΕΕ C, C/2025/3698, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([8]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011 , σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L, 306, 23.11.2011, σ. 25).

([9]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία, να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου σημαντικές για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για το Βέλγιο. Αξιολόγησε την πρόοδο του Βελγίου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Βελγίου. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Βέλγιο. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο του Βελγίου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030 ως προς την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(11) Στις 20 Ιουνίου 2025 το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για το Βέλγιο: 3,6 % το 2025, 2,5 % το 2026, 2,5 % το 2027, 2,1 % το 2028 και 2,1 % το 2029, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με το 2024 ως έτος αναφοράς, ήτοι 3,6 % το 2025, 6,1 % το 2026, 8,8 % το 2027, 11,1 % το 2028 και 13,4 % το 2029. Κατά την περίοδο 2025-2029, αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου ([10]), όπως συνέστησε το Συμβούλιο στις 20 Ιουνίου 2025 προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος ([11]), αντικαθιστώντας τη σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 για τον τερματισμό της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος ([12]). Στις 30 Απριλίου 2025 το Βέλγιο υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου του ([13]) σχετικά με τα μέτρα που έλαβε ανταποκρινόμενο στη σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος, την υλοποίηση του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, καθώς και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση του Βελγίου σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

([10]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 1997 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6).

([11]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στο Βέλγιο [ST 10166/25].

([12]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στο Βέλγιο [5032/25].

([13]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(12) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος του Βελγίου στις 30 Απριλίου 2025, στις 8ης Ιουλίου 2025 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στο Βέλγιο να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών και να τους υπερβεί ([14]).

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat ([15]), το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης του Βελγίου αυξήθηκε από 4,1 % του ΑΕΠ το 2023 σε 4,5 % το 2024, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε από 103,2 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 104,7 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 4,2 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου, το Βέλγιο εκτιμά την αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 σε 3,9 %. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([16]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν επεκτατικός, ίσος με 0,4 % του ΑΕΠ, το 2024.

(14) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές του Βελγίου προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ύψους 1,2 % το 2025, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,8 % το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 0,8 % το 2025 και κατά 0,9 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,8 % το 2025 και 1,8 % το 2026.

(15) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 5,5 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 107,2 % έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 6,0 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υπολογίζεται στο 5,4 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τις υψηλότερες δαπάνες που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού, την άμυνα και τις πληρωμές τόκων. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,0 % το 2025. Οι χαμηλότερες αυτές προβολές για την αύξηση των καθαρών δαπανών σε σχέση με την ετήσια έκθεση προόδου οφείλονται στην προβλεπόμενη χαμηλότερη αύξηση των δαπανών στον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου και στην ενδιάμεση κατανάλωση, καθώς και στον μικρότερο αντίκτυπο των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στη μείωση των εσόδων στις προβλέψεις της Επιτροπής. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,4 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 107,1 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αποτυπώνει κυρίως την διατήρηση υψηλού ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης.

(16) Δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ύψους 0,1 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης του Βελγίου.

(17) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στο Βέλγιο ανήλθαν στο 0,9 % του ΑΕΠ το 2021, στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 0,9 % του ΑΕΠ το 2023 ([17]). Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι αμυντικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 1,7 % του ΑΕΠ το 2025. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,8 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στο Βέλγιο να ιεραρχήσει εκ νέου τις κρατικές δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μην θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

([14]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2025, που επιτρέπει στο Βέλγιο να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) (ΕΕ C, C/2025/3960, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([15]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

([16]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([17]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG). Λόγω μεθοδολογικών διαφορών μεταξύ των ορισμών της COFOG και του ΝΑΤΟ, οι δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό της COFOG ενδέχεται να διαφέρουν από τις δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό του ΝΑΤΟ.

(18) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Βελγίου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 5,0 % το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών του Βελγίου το 2025 προβλέπεται να είναι υψηλότερη από τον μέγιστο ρυθμό αύξησης που θα καθοριστεί στη διορθωτική πορεία που συνιστά η Επιτροπή και να αντιστοιχεί σε απόκλιση ([18]) 0,7 % του ΑΕΠ. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση εμπίπτει στην ευελιξία της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες προβολές για τις αμυντικές δαπάνες.

(19) Η ετήσια έκθεση προόδου δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβολές πέραν του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα γενικής κυβέρνησης ύψους 5,5 % του ΑΕΠ το 2026. Η αύξηση του ελλείμματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως την αύξηση των δαπανών για τόκους. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,0 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι συσταλτικός, ίσος με 0,3 % του ΑΕΠ, το 2026. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί στο 109,8 % έως τα τέλη του 2026. Η αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2026 αποτυπώνει κυρίως την διατήρηση υψηλού ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης.

(20) Η σύσταση για την έγκριση του μεσοπρόθεσμου σχεδίου του Βελγίου προσδιορίζει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, καθώς και χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους. Περιλαμβάνουν υφιστάμενα και ενισχυμένα μέτρα από το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση και η επανεξέταση των δημόσιων δαπανών, καθώς και πρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, όπως μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, φορολογική μεταρρύθμιση, δημοσιονομικό συντονισμό και επιχειρηματικό περιβάλλον και επιβολή κανονιστικών ρυθμίσεων. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένονται μετά τις 30 Απριλίου 2025.

(21) Τα επίπεδα των μακροπρόθεσμων κινδύνων δημοσιονομικής βιωσιμότητας είναι υψηλά στο Βέλγιο ([19]). Εκτός από τη δυσμενή αρχική δημοσιονομική θέση, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,5 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2022-2070, έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που ανέρχεται σε 0,4 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής του 2024 για τη δημογραφική γήρανση ([20]). Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Βελγίου περιλαμβάνει συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση η οποία έχει ως στόχο να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, παράλληλα με άλλους στόχους, όπως η βελτίωση της κοινωνικής βιωσιμότητας του συστήματος, η παροχή κινήτρων για τη συνέχιση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μετά την εκπλήρωση των προϋποθέσεων πρόωρης συνταξιοδότησης και η διασφάλιση μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης μεταξύ και στο εσωτερικό των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του και για να υποστηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής, το Βέλγιο δεσμεύτηκε να υλοποιήσει μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης.

(22) Οι φόροι επί της εργασίας (φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων και κοινωνικές εισφορές) είναι από τους υψηλότερους στην ΕΕ σε όλα τα επίπεδα εισοδήματος, γεγονός που δημιουργεί οικονομικά αντικίνητρα για εργασία. Για τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας, ειδικά φορολογικά χαρακτηριστικά όπως το «quotient conjugal» (συζυγικός συντελεστής) ([21]) οδηγούν στη μείωση των ωρών εργασίας ή στην ανεργία. Η υψηλή φορολογική επιβάρυνση της εργασίας αντισταθμίζεται από πολλές επιδοτήσεις μισθών, δημιουργώντας οικονομική αναποτελεσματικότητα και καθιστώντας περίπλοκο το φορολογικό σύστημα. Επιπλέον, τα έσοδα από τους φόρους κατανάλωσης είναι χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, λόγω της εκτεταμένης χρήσης απαλλαγών από τον ΦΠΑ και μειωμένων συντελεστών. Ο σχεδιασμός της φορολογίας κεφαλαίου στρεβλώνει την επενδυτική συμπεριφορά δημιουργώντας υπέρμετρες επενδύσεις σε ορισμένα είδη περιουσιακών στοιχείων για φορολογικούς λόγους. Η μετατόπιση της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία σε άλλες φορολογικές βάσεις και η μείωση της χρήσης των φορολογικών δαπανών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας του φορολογικού συστήματος και στη μείωση των αντικινήτρων για εργασία. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του και για να υποστηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής, το Βέλγιο δεσμεύτηκε να εφαρμόσει ορισμένα μέτρα που θα επιφέρουν πρόοδο στην αντιμετώπιση της φορολογικής πρόκλησης.

(23) Ο σχεδιασμός των κοινωνικών παροχών αποθαρρύνει τα άτομα από το να εργαστούν ή από το να εργαστούν περισσότερες ώρες. Πολλές κοινωνικές παροχές εξαρτώνται από το καθεστώς του δικαιούχου και δεν βασίζονται σε έλεγχο πόρων, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχών. Τα επιδόματα ανεργίας είναι χρονικά απεριόριστα και χωρίς έλεγχο πόρων για τους μακροχρόνια ανέργους, γεγονός που επιδεινώνει την παγίδα της ανεργίας. Η μεταρρύθμιση του σχεδιασμού του συστήματος κοινωνικών παροχών και η αύξηση της διαφάνειάς του θα μπορούσαν να αυξήσουν τα κίνητρα για εργασία. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του και για να υποστηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής, το Βέλγιο δεσμεύτηκε να υλοποιήσει μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση της πρόκλησης των κοινωνικών παροχών.

([18]) Από το 2026 τα στοιχεία αυτά θα εμφανίζονται στον λογαριασμό ελέγχου που θεσπίζεται με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.
([19]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024, Debt Sustainability Monitor (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους).
([20]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, Έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.
([21]) Το Βέλγιο εφαρμόζει ένα σύστημα κατανομής του εισοδήματος («quotient conjugal»), το οποίο επιτρέπει τον καταλογισμό μέρους του επαγγελματικού εισοδήματος του ενός συντρόφου στον άλλο σύντροφο που δεν έχει εισόδημα.

(24) Η σύνθεση και η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών μπορούν να βελτιωθούν ώστε να δημιουργηθούν περιθώρια για περισσότερες δημόσιες επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν επίσης από τη βελτίωση της προετοιμασίας των έργων. Παρά τα μέτρα που ελήφθησαν από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, οι συνολικές δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ στο Βέλγιο παραμένουν μεταξύ των υψηλότερων στη ζώνη του ευρώ. Αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχει περιθώριο για μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή με επίκεντρο τις δαπάνες, για παράδειγμα με τη θέσπιση υποχρεωτικών στόχων εξοικονόμησης. Οι επανεξετάσεις των δαπανών και οι αξιολογήσεις των πολιτικών μπορούν να βοηθήσουν το Βέλγιο να θέσει προτεραιότητες και να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του και για να υποστηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής, το Βέλγιο δεσμεύτηκε να εφαρμόσει ορισμένα μέτρα που θα επιφέρουν πρόοδο στην αντιμετώπιση της πρόκλησης των δημόσιων δαπανών.

(25) Ο αποτελεσματικός δημοσιονομικός συντονισμός είναι απαραίτητος σε ένα ομοσπονδιακό κράτος μέλος, όπως το Βέλγιο, όπου μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων για τις δαπάνες έχει ανατεθεί σε φορείς διακυβέρνησης σε κατώτερο του εθνικού επίπεδο. Εξακολουθεί να μην υπάρχει επίσημη συμφωνία σχετικά με τους πολυετείς δημοσιονομικούς στόχους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, παρά τη συμφωνία συνεργασίας που υπεγράφη το 2013, γεγονός που περιπλέκει τον συντονισμό του προϋπολογισμού. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του και για να υποστηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής, το Βέλγιο δεσμεύτηκε να υλοποιήσει μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση της πρόκλησης του δημοσιονομικού συντονισμού.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(26) Οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα ανήλθαν στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2022 (μέσος όρος στην ΕΕ: 1,7 %), γεγονός που κατέστησε το Βέλγιο μία από τις χώρες με τις υψηλότερες δαπάνες μακροχρόνιας φροντίδας στην ΕΕ, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής του 2024 για τη δημογραφική γήρανση ([22]). Έως το 2070, οι δαπάνες για μακροχρόνια φροντίδα προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,7 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, έναντι μέσης αύξησης 0,8 εκατοστιαίων μονάδων στην ΕΕ, αυξάνοντας τους μακροπρόθεσμους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας στο Βέλγιο. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το ποσοστό των ατόμων που δεν έχουν ή έχουν ήπια ανάγκη φροντίδας και ζουν σε ιδρύματα παροχής κλειστής φροντίδας ήταν υψηλό στην περιφέρεια Βρυξελλών και στη Βαλονία. Επίσης, το ποσοστό των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας τα οποία τοποθετούνται άσκοπα ή τουλάχιστον πρόωρα σε μονάδες κλειστής φροντίδας παραμένει υψηλό, αν και σημειώνει μείωση την τελευταία δεκαετία. Οι ομόσπονδοι κυβερνητικοί φορείς έχουν ξεκινήσει μεταρρυθμίσεις για να καταστήσουν τη χρήση των διαφόρων δομών φροντίδας πιο αποδοτική ως προς το κόστος, ιδίως για την αποφυγή και την καθυστέρηση της περιττής ή πρόωρης χρήσης της κλειστής φροντίδας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμοστούν μέσω αποτελεσματικών δράσεων, ιδίως για την επίτευξη της οικονομικής αποδοτικότητας ορισμένων επιλογών μακροχρόνιας φροντίδας, όπως η ιδρυματική φροντίδα, με παράλληλη διατήρηση της πρόσβασης σε φροντίδα και σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες.

(27) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, προκειμένου να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα του Βελγίου μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «NextGenerationEU — Ο δρόμος προς το 2026», η οποία εκδόθηκε στις 4 Ιουνίου 2025, αποσαφηνίζει το εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα για τη λήξη του μηχανισμού και παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής του έως τις 31 Αυγούστου 2026, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εξορθολογισμού των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθορίζει τις βασικές επιλογές που πρέπει να εξεταστούν κατά την αναθεώρησή τους, και τονίζει τη σημασία του προσεκτικού κοινού σχεδιασμού ενόψει της υποβολής των τελευταίων αιτήσεων πληρωμής το 2026. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία ανάληψη ιδίας ευθύνης για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(28) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), έχει επιταχυνθεί στο Βέλγιο. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Το Βέλγιο λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, με παράλληλη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα, το Βέλγιο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων προκλήσεων που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα, τις περιφερειακές ανισότητες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες σε ορισμένες περιοχές επιδεινώνονται από την κατάσταση στη στεγαστική αγορά, την πρόσβαση στην απασχόληση και τα μέτρα ενεργοποίησης, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ποιοτική εκπαίδευση. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

([22]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, Έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

και του Συμβουλίου ([23]), το Βέλγιο οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής — να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις συστάσεις χώρας του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025 ([24]) παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχουν επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση, καθώς και σε επενδύσεις για δεξιότητες σε τομείς προτεραιότητας, διατηρώντας παράλληλα στα προγράμματα του ΕΚΤ+ την έμφαση στα άτομα που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

(29) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν και αυτά στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Το Βέλγιο θα μπορούσε να αξιοποιήσει με βέλτιστο τρόπο τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(30) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, το Βέλγιο θα πρέπει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις εναπομένουσες προκλήσεις που σχετίζονται με την καινοτομία, το επιχειρηματικό περιβάλλον, τον κανονιστικό και διοικητικό φόρτο και την πολυπλοκότητα, τους περιορισμούς στον τομέα των υπηρεσιών, την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και των μεταφορών, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, την υπερβολική εναπόθεση αζώτου, τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, την ένταξη μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, το εκπαιδευτικό σύστημα και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού.

(31) Αν και το Βέλγιο κατατάσσεται ως ένας από τους πρωτοπόρους της ΕΕ στον τομέα της καινοτομίας με υψηλό επίπεδο έντασης έρευνας και ανάπτυξης, η δραστηριότητα έρευνας και ανάπτυξης στο Βέλγιο επικεντρώνεται σε λίγες βιομηχανίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Τα υψηλά επίπεδα φορολογικών ελαφρύνσεων δεν φθάνουν στις επιχειρήσεις με το υψηλότερο αναπτυξιακό δυναμικό. Για τη βελτίωση των επιδόσεων στην καινοτομία και τη διαρκή αύξηση της παραγωγικότητας απαιτείται η αύξηση της διάδοσης γνώσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Φαίνεται ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας στήριξης για την έρευνα και την καινοτομία, ιδίως για την αποφυγή φαινομένων παραγκωνισμού και για την καλύτερη κατανομή των πόρων σε επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης. Επιπλέον, το χαμηλό ποσοστό επαγγελματικής κινητικότητας στο Βέλγιο, το οποίο μπορεί να οφείλεται σε παράγοντες όπως οι υψηλές αμοιβές αρχαιότητας και η χαμηλή μισθολογική διαφάνεια, περιορίζει επίσης τη διάδοση της καινοτομίας στην υπόλοιπη οικονομία.

(32) Όπως αναφέρεται στην Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, όλα τα ενωσιακά, εθνικά και τοπικά θεσμικά όργανα πρέπει να καταβάλουν σημαντικές προσπάθειες για τη θέσπιση απλούστερων κανόνων και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών. Η Επιτροπή έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης: κατά τουλάχιστον 25 % και κατά τουλάχιστον 35 % για τις ΜΜΕ, και έχει δημιουργήσει νέα εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών ελέγχων του αποθέματος νομοθεσίας της ΕΕ βάσει προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και της ενίσχυσης του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για να επιδείξει και το Βέλγιο αντίστοιχο επίπεδο φιλοδοξίας, πρέπει να αναλάβει δράση. Το 71 % των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών αποτελεί πρόβλημα κατά την άσκηση δραστηριοτήτων στο Βέλγιο ([25]). Το επιχειρηματικό περιβάλλον του Βελγίου περιορίζεται από υψηλό κανονιστικό φόρτο και υψηλό επίπεδο πολυπλοκότητας του κανονιστικού πλαισίου. Η διοικητική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις είναι μεγάλη, ιδίως σε σχέση με το φορολογικό και το εργατικό δίκαιο. Το κόστος που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ για τη συμμόρφωσή τους με τα εργασιακά και φορολογικά συστήματα είναι συγκριτικά υψηλό στο Βέλγιο, ιδίως για τις εταιρείες που πρέπει να διαχειριστούν πολλαπλά περιφερειακά συστήματα. Επιπλέον, το Βέλγιο έχει ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα επιχειρηματικού δυναμισμού στην ΕΕ ([26]). Παρά την πρόσφατη αύξηση, το ποσοστό δημιουργίας επιχειρήσεων παραμένει συγκριτικά χαμηλό, ιδίως για τις επιχειρήσεις με εργαζομένους. Το μερίδιο των επιχειρήσεων υψηλής ανάπτυξης στο Βέλγιο είναι σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι μεγάλοι εμπορικοί περιορισμοί στον τομέα των υπηρεσιών ενδέχεται να συντείνουν στην αποδυνάμωση του δυναμισμού των επιχειρήσεων. Κρίνεται επίσης σκόπιμη η ανάληψη δράσης για την άρση των περιορισμών στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Σύμφωνα με τη ρύθμιση της αγοράς προϊόντων 2023-2024, το Βέλγιο επιβάλλει περισσότερους περιορισμούς στα περισσότερα επαγγέλματα, και ιδίως στους αρχιτέκτονες, τους λογιστές και τους κτηματομεσίτες. Οι απαιτήσεις εισόδου στα επαγγέλματα αυτά παραμένουν ιδιαίτερα υψηλές, όπως και για τους δικηγόρους.

([23]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

([24]) Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης [COM(2025) 123 final].

([25]) Έκτακτη έκθεση του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τη στάση των επιχειρήσεων απέναντι στη διαφθορά στην ΕΕ (Απρίλιος 2024).

([26]) Εθνική Τράπεζα του Βελγίου, Δείκτες του πίνακα αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα, έκθεση του 2024.

(33) Επιπλέον, η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας για βιομηχανική χρήση είναι σημαντικά υψηλότερη στο Βέλγιο από την τιμή του φυσικού αερίου. Δεδομένου ότι ο μεταποιητικός τομέας παράγει το 30 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του Βελγίου, απαιτούνται περαιτέρω κίνητρα για την απανθρακοποίηση των βιομηχανικών διεργασιών και τη μετάβαση σε καθαρότερη ενέργεια. Η προώθηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας και βιώσιμων αλυσίδων εφοδιασμού θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη μείωση της ζήτησης βιομηχανικής ενέργειας. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τους τομείς της αεροπορίας και της ναυτιλίας, συμπεριλαμβανομένης της κατανάλωσης καυσίμων που σχετίζονται με δραστηριότητες διεθνών μεταφορών, υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο της ΕΕ ([27]). Οι σιδηροδρομικές μεταφορές δεν αποτελούν επαρκώς ελκυστική επιλογή, ούτε για τις επιβατικές ούτε για τις εμπορευματικές μεταφορές, και ο αριθμός των επιβατικών αυτοκινήτων αυξάνεται σταθερά, με αποτέλεσμα υψηλό κόστος κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση των οδικών τελών για όλους τους τύπους οχημάτων, οι περαιτέρω επενδύσεις στις δημόσιες μεταφορές και η προώθηση της κοινοχρησίας αυτοκινήτων και της ενεργού κινητικότητας θα μπορούσαν να καταστήσουν τις μεταφορές πιο βιώσιμες.

(34) Το μερίδιο ανανεώσιμης ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας ήταν μόλις 14,7 % το 2023 και η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ. Το Βέλγιο θα πρέπει να καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να επιτύχει τον στόχο του 21,7 % από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030, ποσοστό που παραμένει χαμηλότερο από την αναμενόμενη συμβολή του Βελγίου στον στόχο της ΕΕ για το 2030. Μολονότι η συμφόρηση του δικτύου που σχετίζεται με την παραγωγή ηλιακής ενέργειας αποτελεί σοβαρό ζήτημα, δεν ανακοινώθηκαν νέες επενδύσεις στο χερσαίο δίκτυο. Επιπλέον, το κανονιστικό πλαίσιο του Βελγίου εξακολουθεί να παρεμποδίζει την ανάπτυξη ευέλικτων πόρων, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση. Οι επενδύσεις σε υποδομές δικτύου και η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης θα προωθήσουν την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Επιπλέον, θα μπορούσε να προωθηθεί η κοινοχρησία ενέργειας, η αυτοκατανάλωση και η ευελιξία από την πλευρά της ζήτησης. Παρά το σχετικά υψηλό μερίδιο της πυρηνικής ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά είναι υψηλές σε σύγκριση με το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο θέρμανσης στο Βέλγιο, γεγονός που εμποδίζει τη μετάβαση στην ηλεκτρική ενέργεια και σε πιο οικολογικά συστήματα θέρμανσης. Η μετατόπιση των ειδικών φόρων κατανάλωσης από την ηλεκτρική ενέργεια στο πετρέλαιο θέρμανσης και το φυσικό αέριο θα καταστήσει την ηλεκτρική ενέργεια πιο προσιτή από τα ορυκτά καύσιμα.

(35) Το Βέλγιο καταγράφει σημαντικές επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, των οποίων η σταδιακή κατάργηση δεν προβλέπεται να ξεκινήσει πριν από το 2030. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση των βελγικών αρχών ([28]), οι άμεσες ομοσπονδιακές επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων εκτιμώνται σε 12 δισ. EUR (2,4 % του ΑΕΠ) το 2021. Ειδικότερα, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων που δεν αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώχεια με στοχευμένο τρόπο ούτε ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανησυχίες για την ενεργειακή ασφάλεια εμποδίζουν τη διαδικασία εξηλεκτρισμού και δεν είναι ζωτικής σημασίας για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα· οι επιδοτήσεις αυτές θα μπορούσαν να θεωρηθούν προτεραιότητα για σταδιακή κατάργηση. Στο Βέλγιο, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, όπως η μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στο μαζούτ και στο επαγγελματικό ντίζελ, οι εταιρικές κάρτες καυσίμων και ο μειωμένος ΦΠΑ για το φυσικό αέριο, είναι οικονομικά μη αποδοτικές, διαιωνίζουν την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και δεν συμβάλλουν στις κλιματικές δεσμεύσεις του Βελγίου. Επίσης, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων εμποδίζουν την ενεργειακή ανακαίνιση κτιρίων και το Βέλγιο κινδυνεύει να μην επιτύχει τους στόχους ανακαίνισης και ενεργειακής απόδοσης για το 2030. Η ενίσχυση του τρέχοντος επιπέδου επενδύσεων σε ενεργειακές ανακαινίσεις και η συμπλήρωση των επενδύσεων με μεταρρυθμίσεις πολιτικής που θα μετατοπίσουν τα κίνητρα προς ενεργειακές ανακαινίσεις και λύσεις θέρμανσης χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα συμβάλουν στην επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης.

(36) Η ποιότητα των υδάτων και η υποβάθμιση της φύσης αποτελούν μείζονες αιτίες ανησυχίας, καθώς τα περισσότερα υδατικά συστήματα στο Βέλγιο επηρεάζονται από διάχυτη ρύπανση. Τα φθίνοντα επίπεδα βιοποικιλότητας θέτουν σε κίνδυνο οικονομικούς τομείς που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις υπηρεσίες οικοσυστήματος. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση είναι καίριας σημασίας για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και τη θωράκιση της οικονομίας από τις επιπτώσεις ακραίων καιρικών φαινομένων. Η εντατική γεωργία, ιδίως η κτηνοτροφία, εκλύει μεγάλους όγκους ρύπων στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα και το έδαφος. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ο τομέας της μεταλλουργίας και η παραγωγή χημικών ουσιών προκαλούν επίσης ρύπανση. Ενώ η φλαμανδική κυβέρνηση ενέκρινε αναθεωρημένο έβδομο πρόγραμμα δράσης για τη νιτρορρύπανση, απαιτείται περαιτέρω δράση για τη μείωση των θρεπτικών συστατικών και των χημικών ουσιών στα επιφανειακά ύδατα και για να καταστεί η γεωργία πιο βιώσιμη.

(37) Το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας στο Βέλγιο είναι επί του παρόντος ένα από τα υψηλότερα στην ΕΕ (4,1 % έναντι μέσου όρου 2,3 % στην ΕΕ το 2024) και οι εργοδότες δυσκολεύονται να προσλάβουν εργαζομένους με τις κατάλληλες δεξιότητες. Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και ειδικευμένου προσωπικού εμποδίζουν τις επιχειρηματικές και επενδυτικές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Ωστόσο, οι περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά το ποσοστό του πληθυσμού που εργάζεται είναι σημαντικές και υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της διαπεριφερειακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού. Η ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης, των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των ατόμων με αναπηρία αποτελεί μόνιμο μέλημα. Αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχει περιθώριο για αύξηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ενεργοποίησης του εργατικού δυναμικού, ιδίως με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και με την καλύτερη στόχευση των μέτρων ώστε να βοηθήσουν στην ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας. Οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων εξηγούνται επίσης από το χαμηλό ποσοστό αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης των ενηλίκων.

([27]) EU transport in figures (Οι μεταφορές στην ΕΕ σε αριθμούς): Στατιστικό Εγχειρίδιο, 2024.
([28]) FPS Finance (2024), Inventory of federal fossil-fuel subsidies (Απογραφή των ομοσπονδιακών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων).

(38) Παρά τα υψηλά επίπεδα δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση, τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν επιδεινωθεί και το ποσοστό των μαθητών με υψηλές επιδόσεις έχει μειωθεί απότομα ([29]). Το κοινωνικοοικονομικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικούς παράγοντες πρόβλεψης των επιδόσεων των μαθητών. Ενώ όλες οι κοινότητες επιδιώκουν μεταρρυθμίσεις μεγάλης κλίμακας για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η περαιτέρω αναθεώρηση των πολιτικών επανάληψης των τάξεων, η παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας στους μαθητές μεταξύ γενικών και επαγγελματικών κατευθύνσεων και η ενίσχυση της εξατομικευμένης μάθησης θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και της μείωσης των επιδόσεων των μαθητών. Η βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων όλων των μαθητών είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να βελτιωθούν οι προοπτικές τους στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών ομάδων. Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με την ενίσχυση της συνάφειας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) με την αγορά εργασίας σε τεχνικά επαγγέλματα και με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών και αποφοίτων ΤΠΕ (τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών) και STEM (θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά) στην ΕΕΚ και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, οι ελλείψεις εκπαιδευτικών παραμένουν κρίσιμες σε ολόκληρη τη χώρα και επηρεάζουν δυσανάλογα τα σχολεία με υψηλότερα ποσοστά μειονεκτούντων μαθητών ([30]). Για την ενίσχυση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, ιδίως με τη διασφάλιση της σταθερότητας των θέσεων εργασίας και την παροχή ελκυστικών και διαφοροποιημένων σταδιοδρομιών, απαιτείται περαιτέρω δράση.

(39) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2025 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2025. Για το Βέλγιο, οι συστάσεις 2, 3, 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, ενώ οι συστάσεις 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανθεκτικότητα, και η σύσταση 1 συμβάλλει στην υλοποίηση της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με τη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα που διατυπώνονται στη σύσταση του 2025.

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Βέλγιο να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχυθούν οι συνολικές δαπάνες για την άμυνα και την ασφάλεια και η ετοιμότητα, παράλληλα δε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του χρέους σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να τηρήσει τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 20 Ιουνίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος, αξιοποιώντας παράλληλα το περιθώριο βάσει της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να εφαρμόσει το σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο οποίο βασίστηκε η παράταση της περιόδου προσαρμογής, όπως συνέστησε το Συμβούλιο στις 20 Ιουνίου 2025. Να καταστήσει το σύστημα μακροχρόνιας φροντίδας οικονομικά αποδοτικότερο, διατηρώντας παράλληλα σε οικονομικά προσιτά επίπεδα την πρόσβαση σε περίθαλψη και υπηρεσίες.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να διασφαλίσει την αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ+), αξιοποιώντας, ανάλογα με την περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να αξιοποιηθούν με βέλτιστο τρόπο τα μέσα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών που παρέχονται από το πρόγραμμα InvestEU και την πλατφόρμα «Στρατηγικές Τεχνολογίες για την Ευρώπη», με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να απλουστεύσει τη νομοθεσία, να βελτιώσει τα ρυθμιστικά εργαλεία, να μειώσει τον διοικητικό φόρτο και να άρει τους φραγμούς στο εμπόριο και τον ανταγωνισμό, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών και στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, με στόχο τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της επιχειρηματικής δυναμικής. Να αυξήσει τη διάδοση της καινοτομίας με δημόσια στήριξη στην έρευνα και ανάπτυξη που θα απευθύνεται στις επιχειρήσεις με το υψηλότερο αναπτυξιακό δυναμικό. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, να προωθήσει την επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων.

4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, μεταξύ άλλων επιταχύνοντας τις βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης και μειώνοντας τη χρήση ορυκτών καυσίμων στα κτίρια, καθώς και παρέχοντας περαιτέρω κίνητρα για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας. Να παράσχει κίνητρα και να άρει τους φραγμούς για την αύξηση της χρήσης και της παροχής δημόσιων μεταφορών, μεταφορών χαμηλών εκπομπών και ενεργού κινητικότητας. Να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να αναβαθμίσει τις υποδομές δικτύου με τον περαιτέρω εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης, με τη θέσπιση νομικών πλαισίων για την τόνωση των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και με τη διευκόλυνση της κοινοχρησίας ενέργειας. Να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και της θέρμανσης, μεταξύ άλλων με τη μετατόπιση των ειδικών φόρων κατανάλωσης από την ηλεκτρική ενέργεια στα ορυκτά καύσιμα. Να αναλάβει περαιτέρω δράση για τη βιώσιμη γεωργία μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των υδάτων και της μείωσης της απώλειας θρεπτικών στοιχείων.

([29]) Πρόγραμμα του ΟΟΣΑ του 2022 για τη διεθνή αξιολόγηση μαθητών.
([30]) Gambi, L., & De Witte, K. (2023), The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages. FEB Research Report Department of Economics.

5. Να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και τη στόχευση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας με σκοπό την περαιτέρω ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, ιδίως των ατόμων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, των ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο και των ατόμων με αναπηρία. Να βελτιώσει τις επιδόσεις και την ισότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και να ενισχύσει τη συνάφειά τους με την αγορά εργασίας, ιδίως στους τομείς ΤΠΕ και STEM. Να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού με την ανάπτυξη πιο ευέλικτων και ελκυστικών προοπτικών σταδιοδρομίας και κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

S. LOSE